

Umor župnika Naceta Nadraha

IVO ŽAJDELA

Župnik Nace Nadrah je bil 9. januarja 1947 sam doma v župnišču v Puščavi. Za to je verjetno vedel tudi župnikov morilec. Zjutraj je ministrant našel cerkev zaprto. Šel je v župnišče po ključ in našel župnika, ležečega v krvi na stopnišču. Morilec ga je z železno palico večkrat udaril po glavi in ga močno poškodoval.

»Nace je doživel podobno usodo kakor Kristus. Lahko si mislimo, kako je bilo Kristusu, ko je pribit z žebli na križu visel dolge ure, zapuščen ne le od ljudi, ampak celo od Boga Očeta, saj je zaklical: 'Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?' In Nace? Kako se je 9. januarja 1947 zjutraj prestrašil, ko je vzel ključ od cerkvenih vrat in se odpravil iz župnišča, da bi odklenil cerkev in v njej maševal, pa je na stopnišču znotraj župnišča zagledal mlađega tujca z železnim drogom v roki! Kaj se je potem zgodilo, si ni težko predstavljati ...« Tako je v uvodni besedi v knjižici *Križev pot župnika Naceta Nadraha*, napisala sta jo njegova sorodnika Valerija Ravbar in Marko Istenič, izdala pa založba Salve, zapisal stiški opat p. Anton

Nadrah. Nace je bil njegov stric Ignacij (Nace) Nadrah.

Iz Stične na Goriško

Ignacij (Nace) Nadrah se je rodil 21. julija 1896 v kmečki družini na Mrzlem Polju pri Stični. Nadarjenemu fantu so starši ob pomoči strica duhovnika Ignacija Nadraha, poznejšega stolnega prošta v Ljubljani, omogočili šolanje v Škofovih zavodih v Šentvidu.

Po maturi je Nace kar v Stični začel študirati bogoslovje. Tam so bili tedaj kot begunci zaradi soške fronte goriški bogoslovci s svojimi profesorji in goriškim nadškofom dr. Frančiškom Sedejem. Ko se je po prvi svetovni vojni to bogoslovje vrnilo v Gorico pod Italijo, je Nace – če-

prav goriški bogoslovec – ostal v Ljubljani in nadaljeval študij na ljubljanski teološki fakulteti. Škof dr. Anton Bonaventura Jeglič ga je 18. julija 1920 posvetil v mašnika. Potem je odšel v goriško nadškofijo, da bi tam služboval. Imenovali so ga za kaplana v Zapotoku pri Kanalu. Od septembra 1920 do maja 1921 je bil kaplan v Solkanu, od maja 1921 do oktobra 1923 pa v Kobaridu. Potem se je odpravil čez mejo v Jugoslavijo.

V podpohorsko Puščavo

Ker je bilo tedaj v ljubljanski škofiji dovolj duhovnikov, v mariborski pa jih je primanjkovalo, je Ignacij zaprosil za sprejem v mariborsko škofijo, kjer je nastopil službo 17. septembra 1923. Bil je kaplan pri

Marijina romarska cerkev in župnišče v Puščavi.

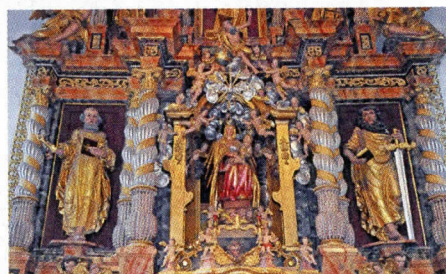
Nace Nadrah

Na Nadrahovem grobu: Nacetov nečak p. Anton Nadrah in ministrant Gašper Karničnik, ki je težko poškodovanega župnika našel.

Cerkev v Puščavi

Puščavsko cerkev krasijo številni oltarji.

Župnišče v Puščavi, v katerem so umorili župnika Naceta Nadraha.

Sv. Trojici v Halozah (od novembra 1923 do novembra 1924) in nato v Hočah (od decembra 1924 do oktobra 1926), za tem pa na Muti (od novembra 1926 do junija 1928). 1. julija 1928 so ga imenovali za provizorja v Hočah pri Mariboru, a že čez mesec dni je postal župnik v romarski župniji Sv. Marije v Puščavi pod Pohorjem.

Šentpavelska zapuščina

Romarska Marijina cerkev v Puščavi leži v ozki soteski, kjer je bilo dovolj prostora le za cerkev, župnišče s šolo in gostilno, ki pelje od reke Drave k Lovrencu pod Pohorjem.

Tam je najprej stala kapela. Kmalu je kraj zaslovel po uslišanjih na Marijino priprošnjo. Šentpavelski opat Hieronim Markstaller (1616–1629) je zato sklenil pozidati mogočno svetišče njej v čast. Opat Hieronim je obnovil in zgradil številne cerkve ter poskrbel za duhovni in gmotni napredek prebivalstva. Kot pove plošča na zunanji strani prezbiterja, so jo pozidali v čast Sv. Trojici in preblaženi Devici

leta 1627. Za opatom Hieronimom je cerkev okrog leta 1672 zelo preuredil in povečal njegov naslednik opat Filip.

Veliki oltarji

Današnje svetišče preseneti romarja s svojo velikostjo (dolgo je kar 45,5 metra, široko pa 15 metrov), a razočara po zunanosti, ki je za baročna svetišča kar preveč preprosta in hladna. Zato pa je bolj bogato opremljena notranjščina. Njegov umetnostni slog razodeva značilnosti italijanske renesanse, ki je sem prišla po severni poti in ima značilnosti alpskega prostora. Poseben okras svetišča so veliki oltarji. Glavni ima kar štiri nadstropja, ki ga krasi množice angelov in svetnikov. Sredi med njimi kraljuje Puščavska Marija, ki so jo že od začetkov častili kot Marijo Pomagaj. Podobno razkošna je tudi druga oprema, oba stranska oltarja (Rožnovenske Kraljice in sv. Benedikta), kjer v nadnaravnih velikostih kraljujejo svetniki in svetnice. Prijazna za pogled

sta tudi oba oltarja (sv. Križa in sv. Jožefa) ob stenah prečne ladje, ki ne izstopata po velikosti, ampak bolj po lepoti.

Umik pred komunisti

Prišla je druga svetovna vojna, Nemci so zasedli Štajersko. Nacisti so Nadraha, kot druge slovenske duhovnike, izgnali na Hrvaško. Nekateri so si od tam pomagali v ljubljansko pokrajino, ki je bila pod Italijo. Tako se ljudje spominjajo, da je tudi Nace med okupacijo opravljal kmečko delo doma na Mrzlem Polju pri Stični.

Maja 1945 se je z očetom in nekaterimi ljudmi iz Stične pred komunisti umaknil na Koroško. Pri Grosupljem jim je granta ubila konja, stiškemu patru Kolumbanu Oberstarju pa odtrgala nogo (12. avgusta 1946 je umrl v stiškem samostanu). Na Koroškem se je Nace pridružil drugim begunskim duhovnikom. Kmalu pa se je vrnil na Štajersko, in sicer nazaj k Sv. Mariji v Puščavo, od koder so ga Nemci na začetku vojne pregnali.